

महाराष्ट्र शासन
सह संचालक (उच्च शिक्षण)
१७, डॉ. आंबेडकर रोड, कॅम्प, पुणे-४११००१

Website: www.jdhepune.info

E-mail: jdhepune@gmail.com

दूरध्वनी क्रमांक ०२० - २६१२७८३३, ०२०-२६०५१६३२

फॅक्स क्रमांक ०२०- २६०५१६३२

क्रमांक:-संकीर्ण-२०२४/(२४)/पुणे विभाग /५०१२

दिनांक : २८-२-२०२४

प्रति,

- १.कुलसचिव, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे.
- २.कुलसचिव, सर्व अभिमत/स्वयंअर्थसहाय्यीत विद्यापीठे, पुणे/अहमदनगर/नाशिक.
३. प्राचार्य,
सर्व अशासकीय अनुदानित / विनाअनुदानित / कायम विनाअनुदानित / स्वायत्त
कला, वाणिज्य, विज्ञान, विधी, शिक्षणशास्त्र व
शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये,
पुणे/अहमदनगर/नाशिक.

विषय:- महिला धोरण, २०१४ मुददा क्र.६.१३ ची अंमलबजावणी करणेबाबत..

संदर्भ:- मा.संचालनालयाकडील क्र.उशिसं/मवि-१/महिला धोरण/२०२४/१३०२, दि.२२-२-२०२४.

उपरोक्त विषयाचे संदर्भातील मा.संचालनालयाकडील संदर्भिय पत्र व सहपत्रांचे अवलोकन व्हावे. सोबत सदरहू पत्रांच्या प्रती जोडण्यात येत आहेत.

संदर्भाकीत पत्राच्या अनुषंगाने कळविण्यात येते की, महाराष्ट्र शासनाने सन २०१४ मध्ये ३ रे महिला धोरण जाहिर केले आहे. या धोरणातील मुददा क्र.६.१३ अन्वये "सर्व शिक्षण संस्थांनी मुलींसाठी तीन महिन्यांचा कराटे प्रशिक्षण कार्यक्रम किमान एकदा राबविणे." सूचित करण्यात आले आहे.

सबब, आपल्या विद्यापीठ/महाविद्यालयांकडून महिला धोरण २०१४, मुददा क्र.६.१३ मध्ये नमूद केल्यानुसार आपलेस्तरावरून तात्काळ कार्यवाही करण्यात यावी.

सोबत:- वरीलप्रमाणे.

(डॉ.केशव तुपे)
सह संचालक (उच्च शिक्षण)
पुणे विभाग, पुणे-१.

प्रत:-

- १) मा.प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२ यांना माहितीसाठी सविनय सादर.
- २) मा.शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ४११ ०१६ यांना माहितीसाठी सविनय सादर.

महाराष्ट्र शासन
शिक्षण संचालनालय, (उच्च शिक्षण),
४१२ ई, बहिरट पाटील चौक, मॉडेल कॉलनी, शिवाजीनगर ४११०१६.

Web : www.dhepune.gov.in

E-Mail : mavi.dhepune@gov.in

फोन नं. 020/26122119, 26051512, 26130627, 26124639

फॅक्स नं. 020/26111153.

क्र.: उशिसं/मवि-१/महिला धोरण/२०२४/ १३०२

दिनांक: 28.2.2024

परिपत्रक

विषय: महिला धोरण २०१४ मुद्दा क्र. ६.१३ ची अंमलबजावणी करणेबाबत..

- वाचा- १. शासनपत्र क्र.: संकीर्ण- २०२१/प्र.क्र.०५/आस्था-२ दि. ११.१.२०२१
२. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय- पुणे यांचे पत्र क्र: मबाविआ/
महिला धोरण/२०२०-२१ दि. १.१२.२०२०

संदर्भाकित पत्रांच्या विषयानुषंगाने कळविण्यात येते की, महाराष्ट्र शासनाने सन २०१४ मध्ये ३ रे महिला धोरण जाहिर केले आहे. या धोरणातील मुद्दा क्र. ६.१३ अन्वये " सर्व शिक्षण संस्थांनी मुलींसाठी तीन महिन्यांचा कराटे प्रशिक्षण कार्यक्रम किमान एकदा राबविणे." सूचित करण्यात आले आहे.

सबब उच्च शिक्षण विभागाच्या कार्यक्षेत्रातील सर्व महाविद्यालयांकडून महिला धोरण २०१४, मुद्दा क्र. ६.१३ नुसार कार्यवाही करणेबाबत, आपल्या स्तरावरून सर्व संलग्नित महाविद्यालयांना विनाविलंब सूचित करण्यात यावे.

सर्व अकृषी विद्यापीठांनी महिला धोरण २०१४, मुद्दा क्र. ६.१३ नुसार विद्यापीठ स्तरावर तात्काळ कार्यवाही करावी.

(डॉ. शैलेंद्र देवळणकर)
शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण)
महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१६.

प्रति,

१. सर्व विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य.
२. कुलसचिव, सर्व अकृषी विद्यापीठे/अभिमत विद्यापीठे/स्वयंअर्थसहायित विद्यापीठे - महाराष्ट्र राज्य.

प्रत माहितीस्तव -

मा. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई -३२.

महाराष्ट्र शासन

do.asthaite-mh@gov.in
दूरध्वनी क्र.०२२-२२८५५७६६

क्र:संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.०५/आस्था-२
४३१ विस्तार, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
मंत्रालय, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मादाम कामा रोड, मुंबई-४०००३२

दिनांक: ११.०९.२०२१

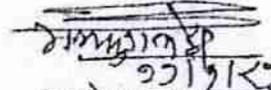
प्रति,

संचालक (उच्च शिक्षण/तंत्र शिक्षण/कला/ग्रंथालय)
पुणे/मुंबई.

विषय : महिला घोरण-२०१४ मध्ये आपल्या विभागाशी निगडीत असलेल्या
बावींविषयी केलेल्या कार्यवाहीबाबत...

उपरोक्त विषयाचे महिला व बाल विकास आयुक्तालय, दिनांक ३१.१२.२०२० चे पत्र
कृपया पहावे. (सोबत जोडले आहे)

२. सदर पत्रातील सूचनांनुसार करण्यात आलेल्या कार्यवाहीची माहिती त्वरित उपलब्ध
करून द्यावी.

०९/१२/२१
(अमोल उगलमुगले)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

मा.क्र.महोदय/आ/सवि/महिला धोरण/२०२०-२१/
 महिला व बाल विकास आयुक्तालय,
 २८, शाहीदा बाग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-२
 दुग्धधनी क्र.०२०/२६३३००५२, ५७
 दिनांक ०१/१२/२०२०

श.रा. शाहीदा
 डा. अरुण शिंदे
 मा. अपर मुख्य सचिव,
 २१/१२

मा. अपर मुख्य सचिव,
 समाज प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. अपर मुख्य सचिव,
 प्रशासन व सेवा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. अपर मुख्य सचिव,
 शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई

मा. प्रधान सचिव,
 विधेय व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई

मा. प्रधान सचिव,
 पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 प्राणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग,
 मंत्रालय, मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 अल्पसंख्यांक विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 कृषि विभाग, मंत्रालय, मुंबई

मा. सचिव,
 अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,
 मंत्रालय, मुंबई
 मा. सचिव,
 परिवहन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. सचिव,
 माहिती व जनसंपर्क विभाग, मंत्रालय, मुंबई

मा. अपर मुख्य सचिव,
 निवृत्त व नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. अपर मुख्य सचिव,
 नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. अपर मुख्य सचिव,
 कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग,
 मंत्रालय, मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय,
 मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 जलसंपदा व लाभक्षेत्र विकास विभाग,
 मंत्रालय, मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 उद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई

मा. सचिव,
 सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. सचिव,
 वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई

मा. अपर मुख्य सचिव,
 गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. अपर मुख्य सचिव,
 ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. अपर मुख्य सचिव,
 सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय,
 मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 पर्यटन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 गृह निर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व
 मत्स्यव्यवसाय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. प्रधान सचिव,
 आदिवासी विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. सचिव,
 उच्च तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय,
 मुंबई
 मा. सचिव,
 सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य
 विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 मा. सचिव,
 क्रिडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई

विषय:- महिला धोरण-२०१४ मध्ये आपल्या विभागाशी निगडित असलेल्या बाबींविषयी केलेल्या कार्यवाहीबाबत ..

महोदय/ महोदया,

उपरोक्त संदर्भिय विषयानुसार आपणास कळविण्यात येते की, महाराष्ट्र शासनाने २०१४ मध्ये ३ रे महिला धोरण जाहंगर केले आहे. त्यामधील तरतुदींचा आढावा घेणे, त्यात काळानुरूप बदल करणे व महिला धोरण अधिक लोकाभिमुख करण्याच्या अनुषंगाने सदर धोरणांच्या उद्दिष्टांच्या पूर्ततेबाबतचा अहवाल विधीमंडळातील महिला व बाल हक्क समिती ०१.

यांचेकडे सादर करावयाचा आहे. महिला धोरणात नमूद केलेल्या आपल्या विभागाशी संबंधित मुद्द्यांच्या अनुषंगाने विभागाने त्यांच्या सुसंगत योजनेच्या अंतर्गत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती या सोबत जोडलेल्या परिशिष्टामध्ये भरून देण्यात यावी.

त्यामध्ये लक्षपूर्ती साठी करण्यात आलेली योजना, योजनेचे लक्ष/उद्दिष्टे, सन २०२०-२१ मध्ये ठेवण्यात आलेले लक्ष/उद्दिष्टे

श.रा. शाहीदा
 डा. अरुण शिंदे
 २१/१२/२०२१

(अदारहरण परिशिष्ट)

महिला धोरण- २०१४

महिला धोरणाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी धोरणार्तल क्रियाशील मुद्दे

विभागाचे नाव : महिला व बाल विकास विभाग

अ.क्र	धोरणातील मुद्दा क्रमांक	तपशिल	लक्ष प्राप्तीसाठी निश्चित केलेल्या योजना	योजनेचे लक्ष्य/ उद्दिष्ट	वर्षे- २०२०-२१		वर्षे २०२१-२२ प्रस्तावित		शेरा		
					वित्तीय लक्ष्य	भौतिक लक्ष्य/ प्राप्ती	वित्तीय लक्ष्य	भौतिक लक्ष्य/ प्राप्ती			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
१	१५,१.१	स्त्रियांचा कामात सहभाग वाढविण्यासाठी नोकरदार महिलांसाठी प्रत्येकी महसूल विभागाच्या मुख्यालयाच्या ठिकाणी २०० प्रवेश क्षमतेचे किमान १ व मुंबई उपनगरात किमान २ वसतीगृहे उपलब्ध करून देण्यात येतील.	नोकरी करणाऱ्या महिलांसाठी वसतीगृहे (WVWH)	नोकरी करणाऱ्या महिलांना बाजूची दराने निवासी व्यवस्था उपलब्ध करणे.	-	६+२=८	३८	-	१०	११	सहा विभाग व मुंबई उपनगर भय्ये एकूण ३८ नोकरी करणाऱ्या महिलांचे वसतीगृहे स्थापित आहेत. त्यांचे अंमल ७४% इतको आहे. लक्ष्य साध्य झालेले आहे.

महिला धोरण- २०१४ (परिशिष्ट)

महिला धोरणाची प्रभाती अंमलबजावणी करण्यासाठी धोरणातील क्रियाशील मुद्दे

विभागाचे नाव : उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग

अ. क्र.	धोरणातील मुद्दा क्रमांक	तपडित	लक्ष प्राप्तीसाठी निश्चित केलेल्या योजना	योजनांचे लक्ष/उद्दिष्ट्ये	वर्ष २०२०-२१			वर्ष २०२१-२०० प्रस्तावित			शेरा
					विनीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	साध्या/प्राप्ती	विनीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	साध्या/प्राप्ती	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
२	६.१.२	<p>महिलांसाठी सनद :- शासनाचे जे विभाग महिलांसाठी योजना राबवितात, त्या योजनांची महिलांनी जबाबदारी घ्यावी. आवागत सनद म्हणून प्रसिध्द करण्याबाबत सूचना दिल्या जातील. प्रत्येक विभागाने अशी सनद दरवर्षी तयार करून त्यात गरजेनुसार आवश्यक ते बदल करून ही सनद ३१ मे पर्यंत महिला व बाल विकास विभागाकडे सादर करणे आवश्यक राहिले. महिला व बाल विकास विभाग सर्व विभागांकडून प्राप्त झालेली महिलांनी १५ ऑगस्ट रोजी पुस्तिकारूपाने प्रकाशित करेल. सादर पुस्तिका शासनाच्या संकेत स्थळावरही उपलब्ध करून देण्यात येईल.</p> <p>शासनाच्या प्रत्येक कार्यालयाच्या आवागत सनद प्रदर्शित करताना त्या विभागाच्या योजनांमध्ये महिलांसाठी किती जागा आहेत. सादर महिलांच्या जागांमध्ये जाती-वर्गाय नमोदर आरक्षणानुसार किती जागा आहेत. यांचे विवरण असणे आवश्यक आहे. तसेच अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमातीच्या महिलांसाठी जागा आरक्षण असल्यात. प्रत्येक विभाग त्यांच्या आख्यातीत महिलांसाठीच्या योजनांची कोटिकोरपणे अंमलबजावणी करील व चेळोचेळी नियमितपणे त्यांचा आढावा घेऊन पाठपुरावा करेल. तसेच त्यांच्या प्रभाती अंमलबजावणीसाठी अर्थसंकल्पिय अंदाजपत्रकात भरीव तरतूद करेल आणि अशा सर्व योजनांची कार्यान्वयनी तयार करण्यासाठी त्यांचे मूल्यांकन करणे त्या विभागावर आवश्यक राहिले. त्यासाठी अंदाजपत्रकात भरीव तरतूद करणे व मूल्यांकन करणे वधानकारक राहिले.</p>									
३	६.१.३	<p>प्रत्येक विभागाने अंदाजपत्रक तयार करताना त्यांच्या विविध योजनांमध्ये केलेल्या आर्थिक तरतूदींचे मूल्यांकन व त्यांची अंर्षीत फर्मानपत्रांनी विश्लेषणात्मक अहवाल विधानंढळातील महिला व बाल हक्क समितीतुळे दरवर्षी सादर केला जाईल या समितीकडून तयारून तो विधानमंडळातुळे सादर केला जाईल. ही प्रक्रिया निष्कार्णिय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये ही सर्वक्रियांत येईल व त्याची गुणवत्ता सर्वोपेत प्रशासकी विभाग करतील.</p>									
३	६.१.३	<p>प्रशासकीय विभागाकडून सादर प्रयोजनांचे उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या निधींना कितीजाग हा महिलांकडे प्रत्यक्ष कामासाठीचा वापरण्यात येईल याची सुवचारी प्रत्येक विभागाचा प्रमुक्तु र्वतः घेईल व ती वापरकर्तांना शासन व विधानंढळात रुजवताची अंमल.</p>									

अ. क्र.	धोरणातील मुद्दा क्रमांक	तपशिल	लक्ष प्राप्तीसाठी निर्दिष्ट केलेल्या योजना	यातूनचे लक्ष/ उद्दिष्ट्ये	वर्ग २०२०-२१			वर्ग २०२१-२०० प्रस्तावित			शेरा
					वित्तीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	साध्य/ प्राप्ती	वित्तीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	साध्य/ प्राप्ती	
१	२				६	७	८	९	१०	११	१२
४	४.१.४	३	प्रत्येक विभागात राबविण्यात येणाऱ्या योजनांचा त्पक्ष महिला व मुलींसाठी मिळावा याकरीता नुसगट नियम व मागदर्शक तत्वे तयार केली जातील.	४							
५	४.२.१		महिलांचे शिक्षण								
६	५.५.१		महिलांचे हक्क, महिला घोरण व महिलांविषयक कायदे प्रत्येक महिलेपर्यंत पोहोचविणे- सह- प्रयोजनां माहिती व तंत्रज्ञानाचा प्रभाव वापर करून महिलांशी संबंधित कायदे, धोरण, योजना, त्यांचे अधिकार कळवण्यासाठी व तातडीच्या प्रसंगी संपर्क साधने शक्य होण्यासाठी जबाबदार अधिकारी, कायंत्य, स्वयंसेवी संस्थांचे पत्रे व दुरध्वनी क्रमांकांचा सावितर माहिती सर्व शासकीय विभाग व कार्यालयाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येईल.								
७	५.५.२		सरदर्या माहिती शाळा, महाविद्यालय, सरकारी व खाजगी कार्यालये, सावजनिक संस्था, कारखाने, व्यावसायिक आस्थापना यांनी त्यांच्याशी संबंधित मुली / महिला यांच्यापर्यंत पोहोचविण्यासाठी सर्व संबंधित आस्थापनांना सूचना दिल्या जातील.								
८	६.१		शिक्षण व संशोधन - महिलांना शैक्षणिक क्षेत्रात उपलब्ध असलेल्या संधींचा माहिती स्थानिक स्वराज्य संस्थामार्फत शाळा महाविद्यालयात पोहोचविण्यात येईल.								
९	६.२		नोकरी व रोजगाराच्या निमित्त क्षेत्रातील संधी व त्याच्या निवडीविषयक समुपदेशनाचे सुविधा उच्च माध्यमिक शाळा व महाविद्यालयांमध्ये उपलब्ध करून देण्यात येईल.								
१०	६.३		शासकीय व अशासकीय स्वयंसेवी संस्थांकडून देण्यात येणाऱ्या विविध शिष्यवृत्त्या व अभ्यासवृत्ती (fellowship) विषयाची माहिती शिक्षण संस्थांमध्ये प्रदर्शित करण्याच्या सूचना शैक्षणिक संस्थांच्या व्यवस्थापनास करण्यात येईल.								
११	६.५		उच्च शैक्षणिक व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाचे शिक्षण देणाऱ्या संस्थांत उपलब्ध राखीव जागा व भरलेल्या जागा यांची अकरडेवारी प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण झाल्यावर दरवर्षी संस्थेच्या आवागारच ठळकपणे प्रदर्शित करणे बांधकामक असल.								

क्र. मुद्रा क्रमांक	वर्ष	वर्ष	वर्ष	वर्ष २०२०-२१		वर्ष २०२१-२०० प्रस्तावित		साध्य/ प्राप्ती			
				विनीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	साध्य/ प्राप्ती	विनीय लक्ष		भौतिक लक्ष्य	साध्य/ प्राप्ती	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१२	६.६	उच्च/अध्ययन शिक्काच्या प्रवेशासाठी महिलांना वयोमर्यादित शिथिलता देण्यात येईल.	लक्ष प्राप्तीसाठी निश्चित केलेल्या योजना	४							
१३	६.७	व्यावसायिक प्रशिक्षणासाठी मुलींना दिल्या जाणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी महागाईच्या निदेशाकानुसार नियमितपणे पुनर्रचना केली जाईल.									
१४	६.८	विद्यार्थ्यांमध्ये (Ph.D) अभ्यासक्रमासाठी महिला उमेदवारांना प्राधान्याने आरक्षण ठेवण्यात येईल तसेच त्या अभ्यासक्रमात संशोधन अध्ययनासाठी असावेना कालावधी महिलांसाठी वाढवून देण्यात येईल.									
१५	६.९	संशोधक मार्गदर्शक म्हणून महिलांना प्राधान्याने संघी दिल्ली जाईल याचा खातरजमा सर्व विद्यार्थ्यांमध्ये करतील.									
१६	६.१०	उच्च शिक्षणासाठी असलेल्या शैक्षणिक कर्जावर हा मुलांसाठी असलेल्या दराच्या तुलनेत मुलींसाठी ०.५% कमी आहे, तो २% कमी असावा अशी शिफारस उच्च व तंत्र शिक्षण विभागामार्फत केंद्र शासनाकडे करण्यात येईल व व्याजदरासोबत परतवा करण्याची फरकाची रक्क शासनामार्फत अदा केली जाईल.									
१७	६.१३	सर्व शिक्षण संस्थांनी मुलींसाठी तीन महिन्यांचा कारंट प्रशिक्षण कार्यक्रम किमान एकदा राबविणे.									
१८	६.१७	सर्व विद्यार्थ्यांमध्ये अभ्यासक्रम रचना समितीच्या / मंडळे यांनी अभ्यासक्रमात लिंगभाव संबंदनशीलता आणण्यासाठी स्वतंत्र लिंगभाव संबंदनशीलता अभ्यासक्रम रचना समिती निर्माण करून लवकराले लवकर हा विषय अभ्यासक्रमात समाविष्ट केला जाईल.									
१९	६.१८	शिक्षक, प्राध्यापक आणि शिक्षकत्तर कर्मचारी यांना दिल्या जाणाऱ्या सर्व प्रशिक्षण कार्यक्रमात - संघापुर्व प्रशिक्षण, ऑरिएंटेशन कार्यक्रम, सेवातंत्र आरक्षण, प्रशासकांचे प्रशिक्षण, विद्यार्थ्यांचे सर्व प्रशिक्षण कार्यक्रम या सर्व टप्प्यांवर लिंगभाव संबंदनशीलता हा विषय अंतर्भूत करणे बंधनकारक असेल.									
२०	६.२०	प्रत्येक शाळा, महाविद्यालयात ६ महिन्यातून एकदा प्रत्येक विद्यार्थ्यांचे ग्रंथकोष तपासणी बंधनकारक असेल. त्यामध्ये रचनाकारांची, मासिक पाठ्यांचेच समस्या, सामान्य नशीत बरत, ग्री ग्री विषयक समस्या याची तपासणी केली जाईल. शाळांते शारिरीक तपासणीच्या वेळेस स्त्री डॉक्टर किंवा महिला मदतनीस असणे नक्तीचे केले जाईल.									

क्र.सं.	प्र.सं.	विवरण	योजनासूची निर्दिष्ट केलेल्या योजना	योजनाचे लक्ष/उद्देश्ये	वर्ष २०२०-२१				वर्ष २०२१-२०० प्रस्तावित			
					वित्तीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	साध्य/प्राप्ती	वित्तीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	साध्य/प्राप्ती		
					६	७	८	९	१०	११		
२९	६.३१	दुधर व्याधोपश्रम, गर्भवती, ६ यांचा/छालाल अपत्य अस्पताच्या शिक्षिका / प्राध्यापिकांना अशैक्षणिक कामे न देण्याबाबत सर्व विभागांना सूचना देण्यात येईल.	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
३०	६.३२	शिक्षकांसाठी अस्पार प्रशिक्षण कार्यक्रम अनुदानित शाळा महाविद्यालयांबरोबरच विना अनुदानित शाळा, महाविद्यालयांनाही लागू करण्याबाबत निर्णय घेण्यात येईल.										
३१	६.३३	पंतप्रधानांचो १५ कलमी कार्यक्रम सचर मॉन्टो व रंगनाथ मिश्रा यांच्या शिफारशी अंमलात आणण्यासाठी आवश्यक कार्यवाही करण्यात येईल.										
३२	६.३६	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व अन्यसंख्यांक प्रवर्गातील स्त्रियांना (National Institute of Open Schooling) प्रवेश प्रक्रिया व प्रवेश शुल्क सुलभ करण्या संदर्भात राज्य शासनाकडून सूचित करण्यात येईल.										
३३	६.३७	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व अन्यसंख्यांक प्रवर्गातील संस्थांना शिब्यासाठी शिक्षण प्रशिक्षण महाविद्यालय स्थापन करण्याचो कार्यवाही केली जाईल.										
३४	६.३८	अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती व अन्यसंख्यांक प्रवर्गातील महिलांच्या प्रती संवेदनशीलता निर्माण करण्यासाठी शासनकॉय अशासकीय संस्थामधील कर्मचारी यांचसाठी जाणीव जागृती कार्यक्रम आयोजित केलें जातलें.										
३५	६.३९	अनुसूचित जाती-जमातीसाठीच्या योजनांच्या धर्तीवर अन्यसंख्यांक शिब्यासाठी सुध्दा विविध योजना राबविण्यात येतलें.										
३६	६.४	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व अन्यसंख्यांक वर्सात जास्तीत जास्त आणखी मध्ये पाठजागरांची यांच केली जाईल.										
३७	६.४२	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व अन्यसंख्यांक शिब्यासाठी उच्च व्यवसाय शिक्षण देणाऱ्या अभ्यासक्रमाची सोद घेतून या विविध व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे शिक्षण घेण्यासाठी कर्ज देण्यात येईल.										
३८	६.४३	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती प्रमाणे माध्यमिक व उच्च शिक्षण घेऊ इच्छिणाऱ्या अन्यसंख्यांक महिलांसाठी विरंगव आरक्षण व शिब्यवृत्तीच्या योजना राबवित्या जातलें.										
३९	६.६६	शासकीय करीअर मार्गदर्शन कार्यालय माईला कॅम्प अंतर्गत										

अ. क्र.	धारणातील मुद्दा क्रमांक	तपशिल	लक्ष प्राप्तीसाठी निश्चित केलेल्या योजना	यातूनचे लक्ष/उद्दिष्ट्ये	वर्ष २०२०-२१				वर्ष २०२१-२०० प्रस्तावित				शेरा
					वित्तीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	साध्य/प्राप्ती	वित्तीय मंत्र	भौतिक मंत्र	साध्य/प्राप्ती			
१	२				४				९	२०	११		
४०	६.४५	३	महिला व पुतर क्रीडातुनधीत भेदभाव दूर करण्यासाठी विंगण पावल उचलण्यात येतील त्यासाठी ---शाळा / महाविद्यालयांमध्ये महिला प्रशिक्षकाची नियुक्ती बंधनकारक राहिल. तसेच महिला व क्रीडा अधिकाऱ्यांचे परे निमोण करण्यात येतील.										
४१			महिला क्रीडापटू, क्रीडा शिक्षक, क्रीडा अधिकारी यांच्या शिष्यवृत्तीत वाढ केली जाईल.										
४२			क्रीडा क्षेत्रात महिलांचे शापण होऊ नये म्हणून तालुका व जिळा स्तरावर दक्षता समितीची स्थापना करण्यात येईल.										
४३			क्रीडापटू विद्यार्थिनासाठी खेळात सहभागी होण्यासाठी सोपत प्रयासाची सोव करण्यात येईल.										
४४			शिक्षण हो विकासाचा पास आहे, महाराष्ट्र हे प्राताशात गट्ट आहे व मुल / मुली मिळून ९६% विद्यार्थ्यांचो नोंदणी आहे. परंतु वरच्या इथनांमध्ये मुलीच्या गळतीचे प्रमाण खूप आहे. त्यामुळे त्या प्रयत्नाकडे लक्ष देणे गरजेचे आहे. मुलीच्या शिक्षणाच विचार केल्याशिवाय महिला धोरण पूर्णच होऊ शकत नाही. त्यामुळे स्त्रियांच्या शिक्षणाबाबत सरकारात्मक भूमिका घेतोत जाईल त्यासाठी--- सर्व मुली कमीत कमी १२ वी पर्यंतचे शिक्षण तरी पूर्ण करतात याची काळजी शासन घेईल.										
४५			या मुली केवळ साक्षरच होणार नाहीत, तर व्यावसायिक व जीवन कोशल्येही शिकतील. यासाठी शासन समाजातील इतर उपक्रमशील घटकांबरोबर प्रयत्नशील राहील. त्यासाठी										
४६	६.४६		मुलीच्या उच्च शिक्षणासाठी आर्थिक मदतीच्या रकमेत वाढ केली जाईल त्याचप्रमाणे शालेय आणि महाविद्यालयीन शिष्यवृत्तीसाठी एक खिडकी योजना राबविण्यात येईल.										
४७	६.४७		उच्च, तंत्र व व्यावसायिक शिक्षणातील फी - परतावा - योजना मुस्लिम आल्पसंख्याकांपर्यंत वाढविण्यात येईल. कारण मुस्लिम महिलांत शिक्षणाचे प्रमाण फार कमी आहे. स्थानिक गरजा लक्षात घेऊन महिलांसाठी नवीन तांत्रिक महाविद्यालये सुरु करण्यात येतील.										

अ. क्र.	घोरपातील मूला क्रमांक	तपोगाल	लक्ष प्राप्तीसाठी निश्चित केलेल्या योजना	योजनेचे लक्ष/उद्दिष्ट्ये	वर्ष २०२०-२१			वर्ष २०२१-२०० प्रस्तावित			जरा	
					वित्तीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	साध्य/प्राप्ती	वित्तीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	साध्य/प्राप्ती		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
४८	६.४८	पाकभूत आयातद्वारा मांशत - भुया - इग्रवी - संवाद कौशल्य - लेखन कौशल्य यांचा अंतर्भाव केला जाईल. ज्यायोगे मुली समाजात मागे पडणार नाहीत.										
४९	६.४९	अधिकदृष्ट्या रुबल . अल्पसंख्याक आणि मागासवर्गीय मुलींचे पदवीपर्यंतचे शिक्षण मोफत करण्यास शासन प्रयत्नशील राहिल.										
५०	१०.३	राज्यभरतीले बस / रेल्वे स्थानक, बालार, तीर्थक्षेत्र, पयटन स्थळे, शाळा, महाविद्यालये, काम करण्याच्या जागा या ठिकाणी पुरेशी व स्वच्छ प्रसाधनगृहे निर्माण करावीत. म्युचल गृहामध्ये पाण्याची व्यवस्था सुकतीची राहिल. मुख्यतः पाण्याची व्यवस्था नसेल तर दंडात्मक कायदाही केली जाईल. या स्वच्छता गृहांचे व्यवस्थापन महिला गटांकडे पूर्ण व्यावसायिक तत्वावर दिले जाईल.										
५१	११.४	व्यसनोच्या दुष्परिणामांचा अभ्यासक्रमात समावेश केल्या शाळा व महाविद्यालयात व्यसनमुक्ती समुपदेशन केंद्र स्थापन केले जाईल. तसेच शाळा व महाविद्यालये यांच्या १०० मीटर परिसरात ना-फॅरीवाला क्षेत्र जाहीर केले आहेच त्याची कठोर अंमलबजावणी करण्यात येईल.										
५२	२१.८	महिला लोककलावंतांना, त्यांच्या पात्यांना लोककला विषयक शास्त्रशुद्ध प्रशिक्षण देणाऱ्या विद्यापीठांच्या लोककला अकादमींना प्रतिवर्षी भरीव अनुदानाचा तरतुद करण्यात येईल.										
५३	२१.९	पदवी, पदव्युत्तर, तंत्रिक व उच्च शिक्षण तसेच सरकारी / खाजगी नोकरीमध्ये देवदाली व त्यांच्या अपत्यांना अप्रक्रम देण्यात येईल.										
५४	२३.१.६	देहावळी करणाऱ्या महिला व त्यांच्या मुलांकरिता तंत्रिक व व्यावसायिक प्रशिक्षण देण्याबाबत गांवा राज्यातील प्रभात योजनेच्या धर्तीवर नवीन योजना राबवण्यात येईल.										
५५	२३.२.७	देहावळी करणाऱ्या व्यक्तींच्या मुलींना शालेय / महाविद्यालयीन शिक्षण अर्भक सोडवणे लागू नये, यासाठी त्यांना विशेषतः शैक्षणिक सुयोग्य उपलब्ध करून दिल्या जातील. त्यांच्या मुली यांच्याशी सल्लामसलत करून त्यांना आवश्यकतेनुसार व्यवसाय प्रशिक्षण आणि उद्योग निर्मितीचे सहाय्य व अर्थो दिले जाईल.										

Page 22

22	22
22	22

अ. क्र.	धोरणातील मुद्रा क्रमांक	तपशिल	लक्ष प्राप्तीसाठी निविदात केलेल्या योजना	योजनांचे लक्ष/उद्दिष्ट्ये	वर्ग 2020-21		वर्ग 2021-200 प्रस्तावित		जोग
					वित्तीय लक्ष	भौतिक लक्ष्य	माध्यम/प्राप्ती	वित्तीय लक्ष	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१२
५६	२५.३	<p>महिला फक्त सामाजिक क्षेत्रातच कार्यरत नसून मोठ्या भागात आघाडी क्षेत्र, सरकारी नोकऱ्या, सांख्यिक, इन्फो, डिजिटल संशोधन, उद्योग, अशा क्षेत्रातही उपाययोजना करावी तसेच उमेदीयत आहते. त्यामुळे त्यांच्या कार्यात प्रोत्साहन देण्यासाठी शासनाच्या प्रत्येक विभागात उच्चस्तरीय काम करणाऱ्या महिलांसाठी पुरस्कार योजना तयार कराव्याचे आदेश देण्यात येतील व त्यानुसार प्रत्येक विभागाच्या तीन महिलांना प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांकाची वार्षिक देण्यात येतील व या सर्व पारितोषिकांचे वितरण आर्गनिक महिला दिनी करव्याचे ध्येय सर्व विभागांना घेऊन देण्यात येईल. तसेच सरकारी नोकऱ्या, सांख्यिक उपक्रमामध्ये कार्यरत असलेल्या पुरस्कार प्राप्त महिलांना विशेष वेगळ्यादी देण्यात येतील.</p>							

T

T